Provincie Overijssel
Luttenbergstraat 2
Postbus 10078
8000 GB Zwolle
Telefoon 038 499 88 99
www.overijssel.nl
overijsselloket@overijssel.nl
KvK 51048329
IBAN NL45 RABO 0397 3411 21

Bestuur Rekenkamer Oost-Nederland
Sijzenbaanplein 11-15
7411 HL DEVENTER

Inlichtingen bij
Dhr. J. van Dartel
Telefoon +31384997806
JGM.v.Dartel@overijssel.nl

Datum	Kenmerk	Zaaknummer	Pagina	Bijlagen	Uw brief	Uw kenmerk
20.10.2026	D2026-09-024616	2026-033015	1 van 1	1		

Onderwerp: Reactie op onderzoek Bomen en Bos in Overijssel

Geacht bestuur,

Op 30 september 2026 heeft u uw onderzoek 'Uitbreiding, Bescherming en Revitalisering Bos en Bomen in Overijssel' aan Provinciale Staten aangeboden.

Wij waarderen het dat u onderzoek hebt gedaan naar de stand van zaken van de uitvoering van de bossenstrategie en de bescherming van bomen en bos en herkennen de grote opgave waarvoor overheden, waaronder de provincie Overijssel, staan.

Als bijlage bij deze brief sturen wij u een afschrift van onze brief aan Provinciale Staten over de aanbevelingen uit uw onderzoek.

Neem gerust contact met ons op als u nog vragen heeft
Heeft u vragen? Neemt u dan gerust contact op via de contactgegevens vermeld in het briefhoofd onder *Inlichtingen bij*. Schrijft u ons een brief of e-mail? Behandel dan één onderwerp per brief of e-mail. Wilt u ook het zaaknummer 2026-033015 vermelden? Op die manier kunnen wij sneller op uw vraag of opmerking reageren.

Met vriendelijke groet,
namens Gedeputeerde Staten van Overijssel,

voorzitter, A.P. Heidema secretaris, N. Versteeg

Datum verzending
22.10.2026

provincie Overijssel

Provincie Overijssel
Luttenbergstraat 2
Postbus 10078
8000 GB Zwolle
Telefoon 038 499 88 99
www.overijssel.nl
overijsselloket@overijssel.nl
KvK 51048329
IBAN NL45 RABO 0397 3411 21

Provinciale Staten van Overijssel

Inlichtingen bij
Dhr. J. van Dartel
Telefoon +31384997806
JGM.v.Dartel@overijssel.nl

Datum	Kenmerk	Zaaknummer	Pagina	Bijlagen	Uw brief	Uw kenmerk
21 oktober 2026	D2026-09-018797	2026-033015	**1** van **5**	1		

Onderwerp: Brief aan PS Rekenkameronderzoek Bomen en Bos in Overijssel

---

Toezending aan Provinciale Staten met oogmerk:
[X] ter informatie
[] anders, en wel:

Rekenkamer Oost-Nederland heeft uw Staten op 30 september 2026 haar onderzoeksrapport 'Uitbreiding, Bescherming en Revitalisering Bomen en Bos in Overijssel' aangeboden.
In het onderzoek heeft de Rekenkamer, halverwege de looptijd van de landelijke bossenstrategie, gekeken naar de stand van zaken van bosuitbreiding en bosrevitalisering. Daarnaast heeft de Rekenkamer in kaart gebracht op welke wijze invulling wordt gegeven aan de bescherming van bomen en bossen.

In algemene zin onderschrijven wij de bevindingen van de Rekenkamer. We herkennen de conclusies en zien dat, gelijk aan het landelijke beeld, de invulling van de ambities en doelen moeizaam verloopt. Samen met de landelijke overheid hebben we tot 2030 nog een behoorlijke opgave om aan te voldoen. De aanbevelingen en aandachtspunten van de Rekenkamer helpen ons daarbij.

In deze brief geven wij onze reactie op de aanbevelingen uit de rapportage van de Rekenkamer.

Aanbeveling 1
"Verzoek GS middelen en inzet in lijn te brengen met de doelstellingen voor bosuitbreiding uit de Omgevingsvisie.

Het opnemen van de doelstelling van 10% bosuitbreiding in 2030 uit de bossenstrategie in de nieuwe Omgevingsvisie vraagt om een vervolgstap. Op dit moment zijn middelen, inzet en ambities niet met elkaar in lijn, waardoor de ambitie niet gerealiseerd kan worden. Het in lijn brengen betekent meer (eigen) middelen en een intensievere aanpak of een lagere ambitie."

Datum verzending
20.10.2026

Reactie op aanbeveling 1
De bossenstrategie is één van de maatregelen uit het Klimaatakkoord om meer CO_2 vast te leggen. Op basis van bestuurlijke afspraken tussen Rijk en provincies heeft Overijssel in 2022 de Overijsselse bossenstrategie opgesteld. Deze strategie is vastgesteld door Gedeputeerde Staten en de doelen zijn opgenomen in de nieuwe Omgevingsvisie. De Overijsselse bossenstrategie heeft dezelfde hoofdambitie als de landelijke bossenstrategie: meer en vitaal bos.

De Overijsselse bossenstrategie heeft de ambitie van 10% meer bos in 2030; oftewel een uitbreiding van 3.900 hectare. Hierbij maken we onderscheid tussen compensatie van gekapt bos in Natura 2000-gebieden (1.400 hectare.) en daadwerkelijke bosuitbreiding (2.500 hectare.).
De boscompensatie is onlosmakelijk verbonden met de wettelijk verplichte herstelmaatregelen in de N2000-gebieden (ontwikkelopgave) en wordt gefinancierd met Specifieke uitkeringen (SPUK) uit het Programma Natuur. Er bestaat echter nog geen volledige dekking (behoefte is €126 mln.; dekking is €87 mln.). Deze middelen worden ingezet via de subsidieregeling 'Meer bos in Overijssel'. Particuliere grondeigenaren, gemeenten en Terrein Beherende Organisaties kunnen via deze regeling subsidie aanvragen voor de aanleg van bos.

Voor de overige bosuitbreiding van 2.500 hectare zijn geen middelen beschikbaar. Deze bosuitbreiding zou in samenhang met andere opgaven worden uitgevoerd binnen het Provinciaal Plan Landelijk Gebied (PPLG). Door het stopzetten van het PPLG verviel ook de financiële basis hiervoor (dekkingsbehoefte is €200 á 250 mln.).

Op dit moment zijn we halverwege de uitvoeringsperiode en constateren we dat we circa 10% van onze uitbreidingsdoelstelling hebben gerealiseerd. De Overijsselse situatie wijkt niet af van het landelijke beeld. Het ministerie van LVVN heeft een tussenevaluatie laten uitvoeren naar de stand van zaken van de landelijke bossenstrategie. Eén van de conclusies uit deze tussenevaluatie is dat de doelen voor bosuitbreiding in 2030 met het huidige tempo en beschikbare middelen naar verwachting niet gehaald gaan worden. LVVN biedt de rapportage van deze tussenevaluatie eind van dit jaar aan de Tweede Kamer aan. Als belangrijkste oorzaken voor de geringe voortgang worden genoemd de beperkte beschikbaarheid van grond voor bosaanleg en het ontbreken van voldoende en consistente financiering.

In Overijssel speelt daarnaast dat in de nieuwe Omgevingsvisie de mogelijkheid van bosaanleg in generiek landbouwgebied wegvalt, en sommige grote landbouwgemeenten terughoudend zijn om hun medewerking te verlenen aan bosaanleg. Wij hebben uw Staten per brief van 2 september jl. (zaaknummer PS26-000795) hierover geïnformeerd.

Ook de Klimaat- en energieverkenning 2026 bevestigt het beeld dat de klimaatdoelen voor de gehele sector landbouw en landgebruik (waaronder de bossenstrategie) te weinig voortgang hebben.
In IPO-verband vragen we het Rijk om duidelijkheid over de klimaatopgaven in 2040 en 2050. Én we zetten in op het beschikbaar stellen door het Rijk van voldoende meerjarige middelen voor de opgaven waarvoor de provincies aan de lat staan, waaronder de bossenstrategie.

Wij onderschrijven de conclusie dat middelen en uitbreidingsambities niet met elkaar in lijn zijn. Tegelijkertijd moeten we ook erkennen dat dit niet eenvoudig is en dat we hierin keuzes moeten maken en prioriteiten moeten stellen. Onze eerste focus ligt op de boscompensatie, omdat deze verbonden is aan de ontwikkelopgave. Om de compensatie volledig uit te kunnen voeren hebben we niet voldoende financiële dekking, maar kunnen we naar verwachting in ieder geval de aankomende twee jaren vooruit. De overige uitbreidingsopgave van 2.500 hectare zal, zolang er geen middelen zijn, niet kunnen worden ingevuld. Wij blijven dit onder de aandacht van het ministerie van LVVN brengen.

De beschikbaarheid van gronden blijft echter problematisch. Wij hebben te maken met diverse andere ruimtelijke opgaven. De beschikbare ruimte is beperkt en we willen de middelen die we hebben zo efficiënt mogelijk inzetten. Wij onderzoeken onder meer de mogelijkheden om strategisch gronden aan te kopen om zo onze ruimtelijke opgaven te kunnen realiseren. Dit biedt tevens kansen om meer bos te realiseren, ook op de plekken die wij wenselijk vinden (bijvoorbeeld in beekdalen en zones rond N2000-gebieden).

Aanbeveling 2
"Verzoek GS afspraken te maken met gemeenten over geschikte plaatsen voor bosuitbreiding, zodat provinciale subsidie voor bosuitbreiding goed kan worden ingezet.

Gebrekkige afstemming met gemeenten over locaties die geschikt zouden zijn voor bosuitbreiding belemmert subsidieaanvragen door TBO's en particulieren voor de regeling 'Meer bos in Overijssel'. Aangezien samenwerking met gemeenten in relatie tot de Europese Natuurherstelverordening de komende jaren op meer onderwerpen belangrijker wordt, is het invullen van deze gezamenlijke verantwoordelijk van belang."

Reactie op aanbeveling 2
Niet overal in onze provincie is bosaanleg mogelijk en wenselijk. Daarom hebben wij als integraal onderdeel van onze bossenstrategie een zoekgebiedenkaart bos opgenomen. Op deze kaart staat indicatief aangegeven waar bosaanleg mogelijk of wenselijk is en waar niet. Deze kaart, die te raadplegen is op de Atlas van Overijssel, wordt onder meer gebruikt in de prétoets (voorafgaand aan de subsidieaanvraag) waarin we aan een potentiële initiatiefnemer een indicatie geven of bosaanleg mogelijk is of niet. Bos is bijvoorbeeld niet mogelijk in weidevogelgebieden en niet wenselijk op essen. Wij geven in de prétoets, mede op basis van deze kaart, aan of een aanvraag voor subsidie kansrijk is.
We verwijzen de aanvrager altijd door naar de betreffende gemeente. De gemeente beoordeelt en bepaalt uiteindelijk of bosaanleg op de beoogde locatie past binnen het gemeentelijke omgevingsplan, of passend gemaakt kan worden met een functiewijziging. Voorwaarde voor subsidie is namelijk dat de functie landbouw moet worden omgezet naar de functie bos of natuur.

In de hiervoor aangehaalde Statenbrief van 2 september jl. is aangegeven dat de nieuwe omgevingsvisie het zoekgebied voor nieuw bos met 30% beperkt door uitsluiting in de generieke landbouwgebieden. Daarnaast zien we dat een aantal gemeenten met een groot areaal landbouwgebied terug- of afhoudend staan tegenover de omzetting van landbouwgebied naar bos in gebieden met specifieke opgaven en kansen voor water, klimaat en natuur. Het gaat hierbij niet zozeer om een gebrekkige afstemming (deze is over het algemeen goed) zoals de Rekenkamer constateert, maar de weigering van een gemeente om medewerking te verlenen aan de uitvoering van de bossenstrategie. Dit met als hoofdargument dat landbouwgrond behouden moet blijven voor de transitie van de agrarische sector.

Vanuit onze bevoegdheid beschikken wij weliswaar over het instrumentarium om bij een weigering van een gemeente bosaanleg af te dwingen, maar hiervoor kiezen we op dit moment niet. Wij gaan eerst het gesprek aan vanuit een gezamenlijke verantwoordelijkheid om een bijdrage te leveren aan de gemaakte afspraken in het Klimaatakkoord. In het Klimaatakkoord is afgesproken dat provincies en gemeenten bij de herziening van hun omgevingsvisies in hun ruimtelijke beleid regelen dat bij de realisatie van nieuwe wijken direct ook bos wordt gerealiseerd. Dit levert niet alleen een bijdrage aan de vastlegging van koolstof, maar ook aan de leefkwaliteit van bewoners. Ook staat in het Klimaatakkoord dat gemeenten streven naar 1% meer bomen per jaar op Nederlands grondgebied. Hierin ligt ook de basis voor het gezamenlijk optrekken in de opgaves voor de bosuitbreidingsopgave.

Aanbeveling 3
"Verzoek GS de satellietbeelden die worden gebruikt voor de bescherming van houtopstanden te delen met gemeenten, zodat het verdwijnen van bomen daar waar de provincie geen bevoegd gezag is sneller kan worden opgespoord.

De satellietbeelden die de provincie gebruikt voor toezicht kunnen worden gebruikt om ook houtopstanden waar gemeenten verantwoordelijk voor zijn te controleren. Uit het oogpunt van het algemeen belang en efficiënt met middelen omgaan is het waardevol om hiervoor de samenwerking met Overijsselse gemeenten aan te gaan."

Onze reactie op aanbeveling 3
We onderzoeken de mogelijkheden om satellietbeelden of de resultaten van analyses met gemeenten te delen.

Jaarlijks laten we als hulpmiddel voor een effectieve en efficiënte opsporing het verschil in beeld brengen van aanwezige houtopstanden aan het begin en het eind van het kapseizoen. Dat doen we met een betaalde opdracht aan een adviesbureau dat de data van het landschapselementenregister (LASREG) beheert. De opdracht is toegespitst op de bevoegdheid van de provincie voor houtopstanden groter dan 1.000 m^2 en meer dan 20 bomen in een rij buiten de bebouwingscontour houtkap. De beelden en data die we ontvangen mogen we niet zondermeer doorleveren aan gemeenten. We onderzoeken onder welke voorwaarden dat kan en hoeveel dat gaat kosten.

Aanbeveling 4
"Overweeg extra middelen beschikbaar te stellen voor een kwaliteitsimpuls van het Overijsselse bos, in aanvulling op het investeringsvoorstel bosrevitalisatie.

De €3 mln. uit de perspectiefnota 2026 is op de korte termijn goed voor de vernatting van 370 tot 500 ha bos, terwijl ongeveer 1.400 ha bos in de categorie bedreigd bostype valt. Daarnaast is verdroging van bosgrond niet de het enige probleem dat het bos kwetsbaar maakt. De actualisatie van het rapport 'Vitaliteit bossen in Overijssel' (najaar 2026) biedt aanknopingspunten voor verdere maatregelen."

Reactie op aanbeveling 4
Vitale bossen dragen in belangrijke mate bij aan de klimaatdoelen en ook aan het versterken van de biodiversiteit. Onderzoek[1] naar de vitaliteit van de Overijsselse bossen wijst uit dat het hiermee niet goed is gesteld. De factoren die daarin een bepalende rol spelen zijn verdroging, verzuring, klimaatverandering en stikstofdepositie. Ongeveer 30% van ons bosbestand valt qua vitaliteit in de categorie bedreigd bostype, waarvoor op korte termijn (voor 2030) maatregelen nodig zijn om het betreffende bostype te behouden.

Om de gestelde vitaliteitsdoelen uit de bossenstrategie te kunnen halen, wil het ministerie van LVVN meer accent leggen op bosrevitalisatie en hier meer geld voor vrijmaken. Als eerste stap in die richting stelt het ministerie van LVVN jaarlijks (tot 2030) extra middelen ter beschikking voor bosrevitalisatieprojecten. Deze bedragen worden elk jaar opnieuw vastgesteld. In 2025 en 2026 hebben we €0,45 mln. respectievelijk €0,9 mln. ontvangen.

In het investeringsvoorstel bosrevitalisatie (PS25-000742, maart 2026) hebben wij het belang van een gezond en vitaal bos uitgebreid toegelicht. Met de door uw Staten beschikbaar gestelde middelen van €3,7 mln. kunnen we, samen met de middelen die het ministerie van LVVN jaarlijks beschikbaar stelt, eerste stappen zetten in de revitalisering van onze bossen. Met inzet van deze middelen stellen we in het voorjaar van 2027 een regeling open, waarbij boseigenaren subsidie voor revitaliseringsmaatregelen kunnen aanvragen. Het accent ligt daarbij op hydrologische maatregelen in samenhang met eventueel andere noodzakelijk te treffen maatregelen, zoals bosverjonging, inbrengen meer boomsoorten en verbetering van bosbodems.

De dekkingsbehoefte voor revitalisering van de Overijsselse bossen is groter dan de nu beschikbare middelen en bedraagt naar schatting €9 miljoen tot 2030 en €28 miljoen tot 2050 (zie bijlage voor onderbouwing van deze bedragen).
Wij onderschrijven daarom de aanbeveling van de Rekenkamer om als provincie meer middelen beschikbaar te stellen voor bosrevitalisatie. We zien op dit moment de noodzaak hier niet voor. Het is aan een volgend college om met een voorstel hiervoor te komen. Wij zullen hiervoor te zijner tijd een nieuw investeringsvoorstel indienen bij uw Staten. Daarnaast blijven we ook zoeken naar andere financieringsbronnen, bijvoorbeeld in Europees verband.

[1] 'Vitaliteit bossen in Overijssel', Bosgroep NON + Stichting Probos, projectnr. 21.52.760.01, december 2022

Aanbeveling 5
"Verzoek GS een jaar na de behandeling van dit rapport inzicht te geven in de implementatie van de aanbevelingen.

Met deze aanbeveling, die in elk onderzoek terugkomt, bevorderen we de doorwerking van rekenkameronderzoek."

Reactie op aanbeveling 5
Als uitvoering van de aanbeveling informeren wij u over een jaar over de voortgang van de implementatie van de aanbevelingen en de uitvoering van de Bossenstrategie via een Statenbrief. In deze brief zullen wij ingaan op de belangrijkste resultaten, aandachtspunten en vervolgstappen.
Daarnaast wordt u blijvend geïnformeerd via de reguliere P&C-cyclus (Bossenstrategie, prestatie 3.5.5)

Gedeputeerde Staten van Overijssel,

voorzitter, A.P. Heidema secretaris, N. Versteeg

Bijlage bij Statenbrief D2026-09-018797

Onderbouwing benodigde middelen bosrevitalisatie op korte en middellange termijn.

Vitaal Bos
Naast kwantiteit (10% meer bos) leggen we ook nadruk op de kwaliteit van onze bestaaande bossen. Revitalisering van bos leidt ook tot een hogere CO_2 vastlegging en meer biodiversiteit. Gedeputeerde Staten geeft aan niet alleen te willen focussen op kwantiteit, maar ook meer op kwaliteit. Dit ligt in lijn met de signalen die we krijgen van de terreineigenaren en -beheerders. Hier is veel draagvlak voor revitalisering van bestaand bos.

Bij revitalisatie is het bosbeheer meer gericht op biodiversiteit, klimaatadaptatie- en mitigatie. Als we uitgaan van revitalisering van ons gehele bosareaal (bijna 38.000 ha.) is berekend dat we daarmee voor 2035 een CO_2-vastlegging kunnen bereiken van 0,05 Mton CO2-eq. Revitaliseringsmaatregelen zijn bijvoorbeeld verjonging, verbeteren van de hydrologie, toevoeging van nutriënten en genetische variatie. Het bos wordt daarmee completer en diverser en daardoor meer vitaal en klimaat robuust.

In opdracht van de provincie Overijssel is een eerste inventarisatie uitgevoerd naar de vitaliteit van de bossen in Overijssel ('Vitaliteit bossen in Overijssel', Bosgroep Noord-Oost Nederland u.a. & Stichting Probos, projectnummer 21.52.760.01, 22 december 2022). In dit onderzoek worden een aantal maatregelen genoemd (zoals herstel bosbodems en herstel hydrologisch systeem) om de vitaliteit van de bossen te versterken. Dit heeft geleid tot een aantal aanbevelingen waar we samen met onze partners een vervolg aan willen geven. Momenteel vindt een actualisatie van dit onderzoek plaats waar, in lijn met de verkenning 'Overijssel 2100' de klimaatscenario's worden meegenomen. Het eindrapport van dit actualisatieonderzoek wordt eind 2026 opgeleverd.

Kosten revitalisering

Destijds zijn voor het PPLG, op basis van het eerste revitaliseringsonderzoek (2022), berekeningen gemaakt van de hectares bos die op korte termijn (voor 2030) en middellange termijn (tussen 2030 en 2050) moeten worden gerevitaliseerd, omdat deze acuut of ernstig worden bedreigd (categorie 4 en 5). Een deel van deze hectares vallen binnen N2000-gebieden of NNN en kunnen met de daarvoor bestemde middelen worden gerevitaliseerd. Het te revitaliseren bos (cat. 4 en 5) dat buiten het NNN valt en voor revitalisering in aanmerking komt betreft in totaal:

. tot 2030: 1.400 ha.

. tussen 2030-2050: 2.900 ha.

De kosten voor revitalisering zijn afhankelijk van de noodzakelijk te treffen maatregelen en kunnen dus sterk variëren per gebied en type bos. Uitgaande van gemiddeld €6.500,- per hectare, gaat het tot 2050 om een bedrag van in totaal van €28 miljoen, waarvan dus €9 miljoen tot 2030.

Ook de bossen in de lagere urgentieklassen behoeven revitaliseringsmaatregelen. Hier zijn uiteraard ook de nodige kosten mee gemoeid. Wij hopen hierin op basis van het actualisatie onderzoek dat eind 2026 wordt opgeleverd, meer inzicht in te krijgen.